

Wat kan een gemeenteraadsfractie doen aan het houtrookprobleem?

Tips van het Kenniscentrum Houtrookoverlast

Voor vragen en opmerkingen: mail Martin van Raay:
zie ook <http://www.rookoverlast.wordpress.com>

of bel met

De gemeenteraad is de baas

Zoals de website Parlement.com [HIER](#) meteen in zijn openingszin schrijft: "Sinds 1851 bepaalt de Gemeentewet dat de raad 'aan het hoofd van de gemeente' staat, dat de gemeenteraad dus de baas is."

Dat betekent dat het College van Burgemeester en Wethouders (B&W) niets kan doen zonder eerst de toestemming van de meerderheid van de gemeenteraad gekregen te hebben, maar het betekent ook dat een gemeenteraadsfractie niet alleen maar passief de teugels in handen heeft ('ja' of 'nee' zegt tegen collegevoorstellen), maar ook actief kan zijn.

Dit document beschrijft een aantal actieve manieren die door een gemeenteraadsfractie gebruikt kunnen worden om het probleem van de houtrookoverlast aan te pakken.

Wet Aanpak Woonoverlast

De allereerst stap is: kijk in de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van uw gemeente of daarin de Wet Aanpak Woonoverlast opgenomen is.

De [Wet Aanpak Woonoverlast](#) trad in werking op 1 juli 2017 en heeft kort gezegd als doel te voorkomen dat inwoners vanuit hun woning **ernstige en herhaaldelijke hinder voor omwonenden** veroorzaken.

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft een [model-formulering](#) opgesteld en deze is inmiddels al door heel veel gemeenten in hun APV opgenomen, meestal als artikel 2:79.

Als de Wet Aanpak Woonoverlast nog niet in de APV van uw gemeente opgenomen is, dan kunt u in de gemeenteraad een **motie** indienen die de Raad oproept om dit artikel op te nemen.

Het Kenniscentrum Houtrookoverlast heeft hiervoor een **voorbeeld-motie** geschreven. Het enige dat u nog hoeft te doen, is: de datum, de naam van de gemeente en uw naam invullen.

Geef voorlichting aan gedupeerden

Veel gemeenten geven op hun website voorlichting aan stokers: hoe kun je 'goed stoken'.

Bijna geen enkele gemeente geeft voorlichting aan **gedupeerden**: wat kun je doen als je overlast ondervindt van houtstokende burelen?

Een gemeenteraadsfractie kan aan die ongelijke voorlichting een eind maken door een **motie** in te dienen die B&W oproept om ook voorlichting te geven aan gedupeerden. Op de gemeentelijke website, in huis-aan-huis-bladen, via een folder etc.

Het Kenniscentrum Houtrookoverlast zal, op basis van de in de loop der jaren verzamelde kennis, graag een voorbeeld-tekst aanleveren.

Handhaaf de bestaande wetgeving

Sommige gemeenten zeggen dat ze geen instrumenten hebben om houtrookoverlast aan te pakken en weigeren dus handhavend op te treden bij overlast.

Als uw gemeente er ook zo over denkt, dan kunt u B&W erop wijzen dat andere gemeenten wél handhavend optreden. Het Kenniscentrum Houtrookoverlast kan hier een lijstje van geven en heeft ook een uitgebreid overzicht van de jurisprudentie.

Wetten en regels die door een gemeente ingezet kunnen worden om een stookverbod op te leggen, zijn bijvoorbeeld:

- Bouwbesluit 2012 (art. 7.22 en diverse andere artikelen);
- Woningwet (art. 1a);
- Wet Milieubeheer (WM) (art. 5.6, 1e lid e.v.; te gebruiken tegen het verbranden van afval);
- Wet Aanpak Woonoverlast (in de APV);
- verbod vuur te stoken (in de APV, te gebruiken tegen vuurkorven etc.).

Ook het nogal eens gehoorde argument dat de gemeente niet achter de voordeur mag komen om bijvoorbeeld te controleren of er afval verbrand wordt, is onjuist.

Zo goed als elke APV bevat het volgende artikel:

Binnentreden woningen

Zij die belast zijn met het toezicht op de naleving of de opsporing van een overtreding van de bij of krachtens deze verordening gegeven voorschriften die strekken tot handhaving van de openbare orde of veiligheid of bescherming van het leven of de gezondheid van personen, zijn bevoegd tot het binnentreden in een woning zonder toestemming van de bewoner.

Kortom: ook in de huidige situatie is handhaven mogelijk.

Dien een **motie** in die B&W oproept om de **bestaande mogelijkheden tot handhaving** te gebruiken.

Aan zo'n motie kunnen de volgende overwegingen ten grondslag liggen:

- inwoners hebben recht op gezonde lucht;
- de vrijheid van de één mag niet ten koste gaan van de gezondheid van de ander (premier Mark Rutte, 2020-04-21);
- een door een gedupeerde aangespannen handhavingsprocedure gaat de gemeente veel tijd en geld kosten, want gedupeerden procederen na een afwijzing van hun handhavingsverzoek door tot aan de Raad van State (en het Kenniscentrum Houtrookoverlast helpt hen daarbij, als dat nodig is).

Voorkom belangenverstrengeling

De ervaring van het Kenniscentrum Houtrookoverlast leert dat handhavingsambtenaren opvallend vaak zelf een houtkachel stoken. En dan het probleem bagatelliseren en weigeren handhavend op te treden.

Hoewel precieze cijfers ontbreken (houtkachels hoeven niet geregistreerd te worden), is het een veilige aanname dan op dit moment (stand van zaken: augustus 2020) in **25%** van de huishoudens hout gestookt wordt en/of 's zomers regelmatig een vuurkorf of iets dergelijks aangestoken wordt. Dan is het opvallend dat in alle drie de handhavingsprocedures die wij zeer intensief begeleidt hebben sprake was van een handhavingsambtenaar die zélf een houtkachel stookte: dat is **100%**!

In de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB) staat:

Artikel 2:4

1. Het bestuursorgaan vervult zijn taak **zonder vooringenomenheid**.
2. Het bestuursorgaan waakt ertegen dat tot het bestuursorgaan behorende of daarvoor werkzame personen die een **persoonlijk belang** bij een besluit hebben, de besluitvorming beïnvloeden.

Dit betekent dat personen die zelf een houtkachel stoken of regelmatig een vuurkorf aansteken eigenlijk niet betrokken mogen zijn bij een handhavingprocedure die gaat over overlast door een houtkachel of een vuurkorf, want dan ontstaat al snel minimaal de schijn van vooringenomenheid en/of persoonlijk belang en dat is via dit artikel verboden.

U zou een **motie** kunnen indienen dat B&W erop toeziet dat **belangenverstrengeling** voorkomen wordt door AWB art. 2:4 strikt na te leven, dat wil zeggen: dat er bij de besluitvorming in een handhavingprocedure rond houtrookoverlast geen personen betrokken zijn (van de handhavingsambtenaar tot en met de burgemeester) die zelf hout stoken.

Overigens: in twee van de zaken die hierboven aangehaald worden, is na hoger beroep duidelijk geworden dat de betreffende ambtenaar inmiddels niét meer in deze functie werkzaam is. Kennelijk hebben beide gemeenten besloten voortaan het zekere voor het onzekere te nemen en niet langer het risico te lopen dat een bestuursrechter op grond van belangenverstrengeling een collegebesluit vernietigt.

Stel raadsvragen

Eén van de manieren om als raadsfractie aandacht te vragen voor een probleem (en falend beleid aan de kaak te stellen) is: **raadsvragen stellen**.

Het Kenniscentrum Houtrookoverlast beschikt over een groot aantal raadsvragen die door diverse partijen in diverse gemeenten gesteld zijn over houtrookoverlast. Ook over biomassacentrales zijn al op diverse plaatsen raadsvragen gesteld.

In één geval (Den Haag) hebben zulke vragen zelfs geleid tot het aftreden van een burgemeester: in 2019 moest burgemeester Krikke aftreden nadat er in de Raad kritische vragen gesteld waren over de vreugdevuren op het strand van Scheveningen. Deze vragen werden onder andere ingegeven door het feit dat het Kenniscentrum Houtrookoverlast de raadsfracties geïnformeerd had over het illegale karakter van die vuren.

TIP: zet de raadsvragen ook op uw **website**, zodat iedereen kan zien waar u in de gemeenteraad aan werkt. Stuur ook een **persbericht** naar lokale en regionale media - met een beetje geluk nemen ze het bericht over en dat is mooie (en gratis!) publiciteit voor uw partij.

Inventariseer het probleem

Als B&W en de andere partijen in de gemeenteraad er niet van overtuigd zijn dat houtrookoverlast een probleem is in uw gemeente, dien dan een **motie** in die B&W oproept om een **inventarisatie** uit te voeren, om de omvang van het probleem in kaart te brengen.

Het beste kan zo'n inventarisatie gebeuren door alle inwoners persoonlijk een **brief** te sturen, maar een oproep in hetzelfde huis-aan-huisblad waarin de gemeente zijn raadsvergaderingen aankondigt en besluiten publiceert, is een goed begin.

Een oproep op de gemeentesite is geen goed idee, want zo goed als niemand kijkt regelmatig op de website van zijn gemeente, dus zo'n oproep zal nauwelijks reacties opleveren.

Neem 'houtrookoverlast' op in de Leefbaarheidsmonitor

Veel gemeenten houden jaarlijks een onderzoek onder een representatief gedeelte van de inwoners naar de leefbaarheid in de gemeente; vaak heet dit onderzoek 'leefbaarheidsmonitor', maar het kan ook een andere naam hebben.

De ervaring van het Kenniscentrum Houtrookoverlast leert dat in zulke onderzoeken het onderwerp 'overlast door houtstokende burens' niet voorkomt als probleem dat de inwoners kunnen aanvinken. Dien een **motie** in om dit probleem in de **leefbaarheidsmonitor** op te nemen.

Vraag instanties naar meldingen

Een houtrookgedupeerde heeft geen idee waar hij terecht kan met een klacht over zijn houtstokende burens. De één belt de politie, de ander mailt de GGD, een derde doet niets, want weet niet waar hij moet aankloppen.

Om een redelijk idee te krijgen van hoe vaak het probleem zich in uw gemeente voordoet, kunt u alle **instanties** waar inwoners zich toe zouden kunnen wenden, vragen hoe vaak ze een overlastmelding krijgen:

- gemeente;
- politie;
- brandweer;
- GGD;
- wijkteams;
- Buurtbemiddeling;
- Mediation;
- woningbouwverenigingen en woningbouwcorporaties;
- bewonerscommissies en huurcommissies (i.v.m. huurhuizen).

Daarnaast is er een aantal landelijke websites waar inwoners een melding kunnen doen:

- [Meldpunt houtrookoverlast](#);
- [Stop de houtstook](#);
- [Stichting Houtrookvrij](#);
- [Milieuklachten.nl](#);
- [Longfonds](#);
- [GGD Leefomgeving](#);
- [Het Schone Oosten](#).

(Deze lijst is niet volledig; dit zijn de bekendste en langst bestaande websites.)

Open een meldpunt

Een andere manier om erachter te komen hoeveel personen in uw gemeente houtrookoverlast onder vinden, is: open zelf een meldpunt.

Dit doet u heel simpel door aan uw website een pagina toe te voegen met een **antwoordformulier**.

Kondig dit meldpunt aan via een persbericht dat u stuurt naar alle lokale en regionale media en u bent verzekerd van gratis publiciteit voor het meldpunt én voor uw partij.

Dit soort acties kan uw partij bij de volgende raadsverkiezingen aan merkbaar meer stemmen helpen - er zijn gevallen bekend waarin een partij dankzij één zo'n actie zó groot werd dat hij in het College opgenomen werd.

Nadat u een aantal meldingen verzameld hebt, hebt u voldoende munitie om kritische **vragen** te stellen aan B&W, zoals:

- is het College op de hoogte van de omvang van dit probleem?
- zo nee: hoe komt dat? En wat is het College van plan daaraan te gaan doen?
- wat gaat het College doen om het probleem aan te pakken?

Ga de stad in

De beste manier om in gesprek te komen met de inwoners is nog altijd: **ga de stad in!**

Zet een tafeltje neer in een winkelcentrum, hang de partijvlag eraan, zet er een stoepbord naast met daarop groot: "Houtrookoverlast", zorg dat alle fractieleden en een aantal bestuursleden het standje bemannen en de verhalen zullen binnenstromen.

Hou er wel rekening mee dat er personen zullen zijn die ook andere problemen aankaarten, dus zorg voor voldoende pennen en papier om aantekeningen te maken en volg die aantekeningen op door contact op te nemen met de inwoners die een opmerking achterlieten.

Zichtbare aanwezigheid in de stad, duidelijk laten merken dat je niet alleen praat in de Raad, maar ook met de Straat, zorgt altijd voor veel goodwill onder de bevolking. En het is een mooie manier om buiten verkiezingstijd je programma onder de aandacht te brengen.

Organiseer een informatieavond

Iets dat altijd goed aanslaat bij de inwoners is: een informatieavond.

Dit kun je als partij in je eentje organiseren, door een zaaltje te huren, maar het mooiste is als het door meerdere raadsfracties samen gedaan wordt.

Zo'n gezamenlijke informatieavond kan dan in de **raadszaal** gehouden worden en heeft als voordeel dat ook de andere fracties, die niet bij de organisatie betrokken zijn, aanwezig zullen zijn, want zo'n groot evenement, daarop kun je niet ontbreken, ook al heb je het niet zelf georganiseerd.

Op een informatieavond kun je **externe deskundigen** uitnodigen voor een presentatie.

Het Kenniscentrum Houtrookoverlast beschikt over de adressen van enkele deskundigen die al eens een presentatie gehouden hebben op een informatieavond.

Reiskosten voor zulke externe deskundigen kunnen vergoed worden uit het fractiebudget: het budget dat een raadsfractie vanuit de gemeente ter beschikking gesteld krijgt voor fractiedoeleinden.

Uiteraard is er ook ruimte voor een presentatie vanuit de gemeente: een **ambtenaar/wethouder** kan uitleggen hoe vaak het probleem zich voordoet en wat de mogelijkheden zijn om het aan te pakken.

En het belangrijkste gedeelte is natuurlijk: **inwoners** kunnen hun ervaringen vertellen en vragen stellen aan de deskundigen en de ambtenaar/wethouder.

Reserveer voor deze vragen veel tijd, want de ervaring leert dat als er eenmaal een paar vragen gesteld zijn, de rest van de aanwezigen ook hun angst verliezen en dan blijkt dat dit het meest productieve deel is van de avond, dus voorkom dat je het uit tijdgebrek moet afkappen.

Na zo'n avond heeft de gemeenteraad meestal voldoende informatie om een **raadsdebat** te voeren over het onderwerp.

Roep houtrookvrije wijken uit of maak de hele gemeente houtrookvrij

Als uit bovenstaande inventarisatie gebleken is dat houtrookoverlast in uw gemeente een serieus probleem is, of zelfs als dat niet gebleken is, maar wel veel personen de wens geuit hebben dat er een einde komt aan houtstook (bijvoorbeeld uit milieu- of klimaatoverwegingen), dan kunt u een **motie** indienen die bepaalde wijken of de hele gemeente uitroept tot **houtrookvrij gebied**.

Er zijn op dit moment al diverse gemeenten die hieraan denken (Amersfoort, Amstelveen, Amsterdam, Emmen, Groningen, Rotterdam, Utrecht en Veenendaal) en de eerste die het uitvoert, kan er zeker van zijn dat hij het Journaal en de voorpagina van alle dagbladen haalt.

Er zijn ambtenaren, wethouders en burgemeesters die zeggen dat zo'n verbod helemaal niet kan, maar zij vergissen zich. Zoals een ambtenaar van Utrecht het eens verwoordde: "Als je het centrum kunt sluiten voor oude dieselauto's, dan kun je ook houtkachels verbieden".

Dit is nu typisch iets waar de APV voor bedoeld is: het oplossen van plaatselijke problemen als er geen landelijke wetgeving is.

Een verbod op houtstook is strijdig met geen enkele landelijke wetgeving, dus is prima te verwezenlijken. Voor een gemeente die groeien wil, is het zelfs aan te raden, want wie wil er nu niet verhuizen naar een houtrookvrije gemeente?

Stookalert = stookverbod

Gaat een algeheel houtstookverbod op dit moment nog te ver? Overweeg dan om een **motie** in te dienen dat het **stookalert** van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) betekent dat er in uw gemeente een **stookverbod** geldt.

[HIER](#) legt het RIVM uit waarom er een stookalert is, wanneer het geldt en hoe je erop kunt abonneren.

Het RIVM stookalert is geen stookverbod, louter een dringend advies om bij bepaalde weersomstandigheden geen hout te stoken. Maar een gemeente kan in zijn APV opnemen dat het stookalert voor de inwoners van de gemeente betekent: **verboden hout te stoken**, op dezelfde manier waarop gemeenten nu al bij langdurige droogte open vuur in de natuur verbieden.

Profiteer van het werk van uw partijgenoten - en andersom

Bent u een lokale afdeling van een landelijke partij? Profiteer dan van het werk van uw partijgenoten! Vraag aan het hoofdkantoor of ergens anders al eens een fractie raadsragen over houtstook gesteld heeft of een motie ingediend heeft. Als dat zo is: **neem die vragen/motie over**. En neem contact op met die afdeling om samen na te denken over volgende stappen.

Dit geldt ook voor de twee andere bestuurslagen die we in Nederland hebben: ga na of er door uw partij in **Provinciale Staten** of in de **Tweede Kamer** al eens aandacht besteed is aan het probleem.

En dit werkt ook andersom: als u met raadsragen of een motie succes boekt, laat uw partijgenoten elders daar dan van profiteren: geef de vragen en de motie via het landelijk hoofdkantoor door aan al uw plaatselijke collega's.